

хових премій. Експерти негативно поставилися до такого обмеження та назвали його незрозумілим [8]. Дійсно, таким чином компанія, що пере-дає в перестраховання 16 % премій, отримає оцінку "відмінно", а компа-нія, що перестраховує на 1 % менше, отримає оцінку "незадовільно". Варто відзначити, що у тестах раннього попередження в загальній оцінці фінансової стійкості цей показник має один з найвагоміших коефі-цієнтів. Це неминуче призведе до істотних розбіжностей у оцінках фі-нансової стійкості компаній, що перестраховують майже однакову час-тину зобов'язань.

4. Як перспективи подальших досліджень треба відзначити, що у системі NAIS та шведській системі, а також у тестах раннього попередження не-має показника, що характеризує операції перестраховання з позиції їхньої ефективності. На відміну від вищеназваних систем, у IRIS існує показник, який характеризує співвідношення чистого прибутку від опе-рацій з перестраховання та чистого прибутку компанії.

Перестраховання є важливим з точки зору забезпечення фінансової стійкості страховика. Проте позитивний вплив на фінансовий стан компанії буде забезпечуватись тільки тоді, коли ця операція є ефективною, тобто від-стежують співвідношення між досягнутим від операції ефектом і витратами на здійснення операції. Тож доповнення тестів раннього попередження по-казником, що характеризує ефективність перестраховання, є доцільним для забезпечення оцінки всіх граней діяльності компанії.

Література

1. Закон України "Про страхування" (зі змінами та доповненнями) // Урядовий кур'єр. – 2001. – 7 листопада.
2. Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України № 3755 від 17.03.05. "Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків" // Документи. – 2005. – № 13.
3. Александрова М.М. Страхування : навч. посібн. – К. : ЦУЛ, 2002. – 208 с.
4. Габидулин И. Есть интересный подход к рейтинговой оценке страхового рынка // Финансовые услуги. – 2003. – № 4. – С. 16-17.
5. Кондратенко Д.В. Регулювання страхової діяльності на основі оцінки ризиків. – Х., 2006. – 20 с.
6. Лямец В.И., Тевяшев А.Д. Системный анализ. Вступительный курс. – 2-е изд. [пере-раб и доп.]. – Харьков : Изд-во ХНУРЕ, 2004. – 448 с.
7. Селиверстов А. Оценка финансового состояния страховщиков // Страхова справа. – 2003. – № 4. – С. 80-87.
8. Шапран В., Духненко В., Дуброва О., Хисамов А. Незастрахованная прозрачность // Эксперт. – 2006. – № 3. – С. 70-80.

УДК 658.14/17:330.133.2(100)

Доц. Н.Г. Міценко, канд. екон. наук;
магістрант М.М. Мікайло – Львівська КА

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ У КРАЇНАХ З РИНКОВОЮ ЕКОНОМІКОЮ

Розглянуто особливості комплексної оцінки фінансового стану підприємств у вітчизняній та закордонній практиці, а також наведено систему показників, що ха-рактеризують його діяльність. Встановлено, що наслідком розбіжностей в системах бухгалтерського обліку, порядку складання форм фінансової звітності, способах роз-

рахунку окремих показників у країнах із ринковою економікою є наявність розходжень в здійсненні аналізу фінансового стану підприємств різних держав.

*Assoc. prof. N.G. Micenko; undergraduate M.M. Mikaylo –
Lviv commercial academy*

Features of evaluation of the financial state of enterprises are in countries with a market economy.

The features of complex estimation of the financial state of enterprises are considered in domestic and oversea practice, and also the system of indexes which characterize his activity is resulted. It is set that by investigation of divergences in the systems of record-keeping, order of drafting of forms of the financial reporting, methods of calculation of separate indexes in countries with a market economy there is a presence of divergences in realization of analysis of the financial state of enterprises of the different states.

Аналіз особливостей оцінки фінансового стану підприємств у країнах із ринковою економікою потрібний для виявлення характерних напрямів національних систем оцінювання, розбіжностей в техніці обчислення окремих показників фінансової стійкості, та з'ясування, які саме тенденції оцінювання, наявні в закордонних методиках, вплинули на становлення наявної в Україні методології аналізу фінансового стану підприємств.

Аналіз досліджень і публікацій. Американські економісти Дж.Шим, Д. Сігелей, Є. Брігхем і професор Індійського Інституту Менеджменту П. Чандра пропонують оцінювати фінансовий стан за 5 основними напрямками: ліквідності, активності (оборотності), левереджу, прибутковості, ринкової вартості. Чотири напрями оцінки фінансового стану виділяють американські економісти Нільс А. Сков, Г. Уолш, Р. Ентоні, С. Майерс та представник Лондонської Школи бізнесу Р. Брели [9, с. 589-360]. Канадські науковці П. Луціг, Б. Шваб та американець Роберт Н. Холт пропонують 3 напрямки оцінювання: ліквідності, левереджу та покриття (фінансової стійкості), прибутковості й активності (ефективності діяльності) [11, с. 326-341]. Л. Бернстайн пропонує оцінювати фінансовий стан підприємств за такими напрямками оцінки, як короткотермінова ліквідність, структура капіталу та довготермінова платоспроможність, рентабельність основної діяльності, використання коштів.

Метою дослідження є визначення та порівняння особливостей комплексної оцінки фінансового стану підприємств у вітчизняній та закордонній практиці.

Виклад основного матеріалу. Дослідження, яке ми здійснили, засвідчило, що розбіжності у вітчизняних і зарубіжних методиках полягають, по-перше, у визначенні напрямів оцінювання, по-друге, у техніці розрахунку та набору показників, які входять до складу того чи іншого напрямку. Треба зазначити, що майже всі фахівці в галузі фінансів, які займаються дослідженням проблем оцінки фінансового стану, мають єдину думку щодо віднесення показників коефіцієнтів поточної та швидкої ліквідності до складу показників ліквідності. Проте американські економісти до складу показників цієї групи відносять також показник чистого робочого капіталу. Натомість, П. Чандра звертає увагу на те, що коефіцієнти ліквідності є статичними за суттю [10,

с. 289-360]. Варто звернути увагу на те, що коефіцієнт абсолютної ліквідності пропонують обчислювати для оцінки фінансового стану лише Р. Брейлі та С. Майерс. Л. Бернстайн розглядає цей показник як доповнення до коефіцієнта покриття [9, с. 405]. Очевидно, що в зарубіжних країнах фінансові аналітики не надають такого значення цьому коефіцієнтові, як вітчизняні (потребу обчислення коефіцієнта абсолютної ліквідності та трактування його змін у динаміці рекомендують майже за усіма чинними в Україні методиками).

На потребу обчислення показників ринкової вартості для користувачів фінансової інформації та інвесторів вказує Е. Хелферт. Класифікація показників, яку запропонував Е. Хелферт, відрізняється тим, що в основу класифікації покладено зацікавленість в отриманні певної аналітичної інформації окремими групами користувачів [1, с. 156-198].

На думку В.І. Іващенко та М.А. Болюха, оцінка ефективності використання активів є складовою частиною аналізу ділової активності, тому немає сенсу виокремлювати цей напрямок [1, с. 256-364]. У комплексному оцінюванні фінансового стану та у формуванні загальних висновків про фінансовий стан досліджуваних підприємств у вітчизняних і закордонних джерелах, а також у різноманітних методичних рекомендаціях, за нашими спостереженнями, існує три основні підходи:

- 1) визначення рівня забезпеченості товарно-матеріальних запасів підприємства джерелами їхнього формування: залежно від того, які саме джерела коштів використовують для формування запасів, робимо висновки про рівень платоспроможності та фінансову стійкість підприємства;
- 2) обчислення комплексу коефіцієнтів, і на основі їхнього дослідження в динаміці та порівняно з нормативними значеннями розроблення висновків про фінансовий стан підприємства;
- 3) застосування інтегрованого показника, який складається з декількох найвагоміших коефіцієнтів, визначення певних меж його значення для ідентифікації фінансового стану підприємства (найчастіше застосовують для оцінювання ймовірності банкрутства фірми) [5, 6, с. 61; 119, с. 37; 120, с. 55].

Нам є близькою позиція О.В. Павловської щодо визначення п'яти основних напрямів оцінки фінансового стану, яка, за нашими спостереженнями, є найпоширенішою в закордонних методиках. Проте варто уточнити назви певних груп показників та дещо змінити склад основних коефіцієнтів, які об'єднуються в ці групи. Вважаємо, що показники оцінки фінансового стану підприємств доцільно групувати за такими напрямками оцінювання:

- показники оцінки фінансової незалежності та структури капіталу підприємства;
- показники оцінки ділової активності;
- показники оцінки прибутковості підприємства;
- показники оцінки майнового стану підприємства;
- показники оцінки ліквідності активів та платоспроможності підприємства.

Негативний вплив закордонних систем оцінювання на методику оцінки фінансового стану підприємств в Україні проявляється, насамперед, у спробі деяких економістів [11, с. 215] застосувати зарубіжні інтегровані по-

казники оцінки фінансового стану без адаптації їх до сучасних умов господарювання, а також у визначенні окремими методиками нормативних значень показників, розрахованих на основі закордонної статистики [9, с. 111-113].

Закордонний досвід оцінювання доцільно залучати для використання в українську аналітичну практику.

Висновки. Наслідком розбіжностей в системах бухгалтерського обліку, порядку складання форм фінансової звітності, способах розрахунку окремих показників у країнах із ринковою економікою є наявність розходжень в здійсненні аналізу фінансового стану підприємств різних держав. Потрібно акцентувати увагу на важливості розуміння схеми обліку, яка лежить в основі фінансових коефіцієнтів. Ми визначили, що бухгалтерський облік і звітність в Україні, внаслідок введення в дію П (С) БО, наближені до міжнародних норм і правил. При цьому викладено своє бачення вад українських форм фінансової звітності, наведено перелік вад, які визначили закордонні економісти, доповнено позицією недостатнього ступеня деталізації статей балансу.

Література

1. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства : навч. посіб. – К. : Вид-во КНЕУ, 2006. – 132 с.
2. Економічний аналіз : навч. посіб. / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатов та ін. / за ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – К. : Вид-во КНЕУ, 2007. – 556 с.
3. Оцінка, аналіз, планування фінансового становища підприємства : наук.-метод. вид. / за ред. д-р екон. наук, проф. А.В. Чупіс. – Суми : Вид-во "Довкілля", 2007. – 404 с.

УДК 331.101.38:331.2

Асист. Ю.В. Максимець –
Львівський НУ ім. Івана Франка

СТИМУЛЮВАННЯ І МОТИВАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ПРАЦІ У ТРАНСФОРМАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Розглянуто механізм стимулювання управлінського персоналу у сучасній економіці України. Обґрунтовано особливості заробітної плати та кар'єрного зростання на мотивацію праці. Розкрито значення нормування та регламентування праці управлінського персоналу, а також визначено особливості функціональних ролей менеджера. Проаналізовано мотиваційний механізм управлінської діяльності, що існує на етапі перехідного періоду.

Ключові слова: стимулювання, мотивація, мотиваційна модель, управлінський персонал, кар'єрне зростання, групова мотивація, корпоративний сектор

Assist. Yu.V. Maksymets – Lviv NU named after Ivan Franko

Stimulation and motivation of administrative labour in the transformation economy of Ukraine

The mechanism of stimulation of managerial staff in the modern economy of Ukraine is examined. The features of wages and quarry growth on motivation of labour open up. The value of setting of norms and regulation of labour of managerial staff opens up, and also the features of functional roles of manager are determined. The motivational mechanism of administrative activity is analysed, that exists on the stage of transitional period.

Keywords: stimulation, motivation, motivational model, managerial staff, quarry growth, group motivation, corporate sector